

Sport voor een gezonde, vitale en economisch sterke provincie

Sport is voor provincies geen kerntaak, maar kan wel een belangrijke bijdrage leveren aan provinciale doelstellingen. Provincies kunnen met sport dus alle kanten op en dat doen ze dan ook. Met het oog op de Provinciale Statenverkiezingen van 18 maart nam NISB een kijkje in de actuele praktijk van Bart Volkerijk (Sportservice Zuid-Holland), Jan Markink (gedeputeerde sport Gelderland) en Sandra Heerius (Sportservice Noord-Brabant). Hoe ziet het huidige provinciale sportbeleid eruit en wat zijn de kansen dat de situatie in een nieuwe bestuursperiode verandert?

‘Sport op zich is geen kerntaak van de provincie’, zegt Ester Helthuis, namens NOC*NSF betrokken bij de Sportcampagne richting Provinciale Statenverkiezingen. ‘Er zijn maar een paar provincies met een specifiek sportbeleid, waaronder Drenthe, Gelderland, Brabant en Limburg. In andere provincies komt sport aan de orde als middel, verdekt onder thema’s als vitaliteit van het platteland, economische impact, toerisme of profilering van de provincie. De thema’s en investeringen verschillen per provincie en vanwege centrale richtlijnen letten provincies er nog meer op of hun activiteiten daadwerkelijk binnen hun kerntaken vallen. Jammer genoeg gaat dat soms onbedoeld ten koste van de sport.’

Zuid-Holland: enge invulling van kerntaken

Van onbedoeld is in Zuid-Holland geen sprake. ‘In het beleid van onze provincie komt sport alleen nog voor in het woord transport’, lacht Bart Volkerijk, directeur van Sportservice Zuid-Holland. Hij doet dat als een boer met kiespijn, want vier jaar geleden schrapte het huidige bestuurscollege sport volledig uit alle beleid en de provinciale begroting. ‘Dat gebeurde inderdaad onder het mom dat sport geen taak voor de provincie is, maar voor rijk en gemeenten. Wat betreft de uitvoering klopt dat, want die ligt natuurlijk vooral bij gemeenten. Desondanks heeft de provincie wel degelijk een belang, bijvoorbeeld als het gaat om een gunstig vestigingsklimaat voor wonen en werken, bij profilering van de provincie of bij de ondersteuning van gemeenten op ingewikkelde dossiers, zoals gezondheid.’

Dat het tij in Zuid-Holland snel zal keren, acht Volkerijk onwaarschijnlijk, maar hij signaleert wel een kleine kanteling. ‘Er gaan steeds meer stemmen op dat de provincie niet te ver moet doorschieten in zijn focus op kerntaken. Jaap Smit, onze Commissaris van de Koning, waarschuwde in zijn nieuwjaarstoespraak nadrukkelijk voor een al te enge invulling. We kunnen economie beperken tot vergunningverlening voor bedrijfsterreinen en kantoorpanden, zei hij enigszins gechargeerd, maar we kunnen ons ook veel breder inzetten om het vestigingsklimaat in deze provincie te versterken en dan gaat het ook om het verband met onderwijs en arbeidsmarkt, om cultuur en sport.’

Gezamenlijk belang tijdens radiodebat

Ook positief: Sportservice Zuid-Holland organiseert op 7 maart van 17.00-19.00 uur een sportdebat, dat live wordt uitgezonden door Radio Rijnmond én Radio West. ‘Alleen de PvdA heeft sport in zijn verkiezingsprogramma genoemd, maar toch doen alle partijen mee’, vertelt Volkerijk. ‘Vijf met hun lijsttrekker, de rest met hun nummer twee of drie van de lijst. Tijdens het debat willen we vooral inzicht geven in gezamenlijke belangen van sport en provincie. Dat gaat bijvoorbeeld over de betekenis van grote sportevenementen voor economie, innovatie en talentontwikkeling, maar ook over ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer. Waarbij je dan moet denken aan het open houden van waterwegen en een goede regionale aansluiting van fiets-, wandel- en ruiterspaden.’

Zeker over de economische impact van sport komt steeds meer informatie beschikbaar, constateert Volkerijk. ‘Dat is belangrijk. Provinciale bestuurders moeten sport niet als een kostenpost beschouwen, maar als een opbrengstenpost, zowel economisch als maatschappelijk. Vandaag gaat het in het nieuws overall over de vernieuwing van ijsstadion Thialf. Daarvoor heeft de provincie Friesland ruim 50 miljoen euro beschikbaar gesteld. Zo iets is in Zuid-Holland echt volledig ondenkbaar. Meer mensen vinden dat er

in de toekomst iets meer moet kunnen. Maar als het kantelt, dan kantelt het ook echt, want de afgelopen vier jaar deed de provincie helemaal niets aan sport.'

Gelderland: gezond, vitaal en aantrekkelijk

Draagvlak voor sport is er wel in de provincie Gelderland. 'Over sport hebben we uitgebreid gediscussieerd toen in Nederland de Olympische gedachte nog leefde', vertelt Jan Markink, gedeputeerde van onder meer sport en lijsttrekker van de VVD. 'We vroegen ons af wat we konden met het Olympisch Plan 2028 en zijn toen op zoek gegaan naar een zinvolle verbinding met onze kerntaken. Uiteindelijk hebben we sport vooral opgehangen aan onze regionale economie, maar wel in hele brede zin.'

Resultaat is het uitvoeringsprogramma 'Gelderland Sport! 2013-2016', waarvoor de provincie 28 miljoen euro beschikbaar heeft. De pijlers van het programma zijn een vitale samenleving (aanpassing van de buitenruimte, sport- en bewegingsstimulering), economische impact (sportevenementen, economische spin-off, kennis & innovatie, vitale bedrijven/werknemers) en excellente prestaties (sportaccommodaties en talentondersteuning). Bij dat alles richt het programma zich op zes kernsporten: atletiek/wandelen, judo, paardensport, volleybal, tennis en wielersport.

Direct en indirect investeren in economie

De helft van het beschikbare budget is gereserveerd voor sportaccommodaties, waarvoor de provincie tot maximaal 50% co-financier wil zijn. Met bijdragen van de provincie zijn inmiddels de Arnhemhal op Papendal, een nieuwe paardensporthal op het KNHS-centrum in Ermelo en multifunctionele sporthallen in Doetinchem en Nijmegen verrezen. 'In die accommodaties komen zowel top- als breedtesport aan bod', zegt Markink. 'Het zijn financieel grote slokops, maar ze hebben een belangrijke economische impact en dat geldt ook voor grote nationale en internationale sportevenementen.'

Vanuit datzelfde oogpunt vindt hij het echter net zo logisch om in bewegingsstimulering te investeren. 'Bewegen is goed voor de gezondheid, dus dat drukt uiteindelijk de gezondheidskosten en het ziekteverzuim bij bedrijven. Daarom steunen we specifieke sportstimuleringsprogramma's voor scholieren, jongeren met en zonder beperking en werknemers van bedrijven. En bij subsidies voor grote sportevenementen stellen we altijd de voorwaarde dat er ook breedtesportactiviteiten worden georganiseerd. Zo grijpt alles in elkaar en versterken we met sport zowel direct als indirect de Gelderse economie.'

Sportkansen na de verkiezingen

Markink is optimistisch over een vervolg voor Gelderland Sport! 'Sport heeft in onze provincie een breed draagvlak, al leggen partijen wel verschillende accenten. Voor sommige ligt investeren in topsport erg gevoelig, maar daar kun je wel goed terecht voor breedtesport. Andere partijen, waaronder mijn eigen VVD, zijn van mening dat topsport en breedtesport niet zonder elkaar kunnen. Hoe dan ook verwacht ik dat sport ergens in mei is opgenomen in het nieuwe provinciale coalitieakkoord en dat we onze huidige sportbeleid kunnen voortzetten. Waarschijnlijk zal de focus dan wat minder op accommodaties liggen en meer op beweegprogramma's en evenementen.'

Ook Sandra Heerius, directeur van Sportservice Noord-Brabant, is hoopvol gestemd, al is zij iets voorzichtiger. De provincie voert momenteel het Sportplan Brabant 2016 en heeft daar 40 miljoen euro voor over. 'Het is heel mooi wat er in Brabant gebeurt, dus sport moet een belangrijk onderdeel van de provinciale inzet blijven', vindt Heerius. 'De voedingsbodem is goed. Er is brede bestuurlijke aandacht voor sport en alhoewel de grote partijen soms heel verschillende accenten leggen, hebben de meeste sport opgenomen in hun verkiezingsprogramma. Maar provincies zijn wel fors aan het bezuinigen en

moeten nóg meer keuzes maken. D'66 heeft sport nergens in Nederland in het verkiezingsprogramma opgenomen. Als zo'n partij als grote winnaar uit de bus komt, kan het tij ook zomaar weer keren.'

BrabantSport: activeren en verbinden

Ook Brabant wil een gezonde, vitale provincie zijn en door middel van sport vooral de economie versterken. Speerpunten van het sportbeleid zijn topsportaccommodaties, talentontwikkeling, topsportevenementen en gehandicaptensport. Net als in Gelderland zijn er kernsporten benoemd: atletiek, hockey, paardensport, turnen, voetbal, wielrennen en zwemmen. Dat er veel nadruk op topsport ligt, vindt Heerius geen bezwaar. 'Topsport heeft ook altijd een breedtesportcomponent, want in de nieuwe topaccommodatie van Flik-Flak turnen ook vijf- en zesjarigen. Bovendien is er ook wel degelijk provinciale steun voor breedtesportstimulering en wordt in alle topsportinitiatieven waar mogelijk de verbinding met de breedtesport gezocht.'

Wat betreft het provinciale sportbeleid is Sportservice Noord-Brabant verantwoordelijk voor gehandicaptensport, breedtesportprojecten en het management van het netwerkplatform BrabantSport. 'De provincie wil zoveel mogelijk partijen bij het sportbeleid betrekken. Daarbij richten we ons op de vier O's: onderwijs, ondernemers, lokale overheden en maatschappelijke organisaties, waaronder uiteraard sportverenigingen. Via BrabantSport activeren en verbinden we al die partijen. Samen krijg je meer van de grond, maar kun je sportbeleid en –activiteiten ook meer structuur geven. We willen natuurlijk niet dat wat er nu allemaal is opgebouwd na deze beleidsperiode weer verloren gaat.'

Investeren in bestuurlijke aandacht

Provinciale sportorganisaties als Sportservice Noord-Brabant werden ooit opgericht om provinciaal sportbeleid uit te voeren. Het is voor Nederland dan ook vrij uniek dat de provincie voor Sportplan Brabant 2016 een eigen team met zowel beleidsmatige als uitvoerende taken installeerde. Heerius: 'Dat was in eerste instantie even schrikken, maar we werken echt heel goed samen en denken over van alles met elkaar mee. Taken die voorheen aan Sportservice werden toebedeeld, worden nu mede door de provincie uitgevoerd. Maar onze gezamenlijke slagkracht is wel groter en we hebben veel baat bij de korte lijntjes die het provinciale sportteam binnen het provinciehuis heeft.'

Beide partijen helpen elkaar ook om de sport blijvend bij provinciale bestuurders onder de aandacht te houden. 'Vorig najaar heeft het provinciaal sportteam tijdens een beeldvormingsdag de effecten en resultaten van het sportbeleid gepresenteerd. Dat is echt belangrijk, dat je bestuurders ook laat zien waarin ze concreet hebben geïnvesteerd. In de aanloop naar de verkiezingen gaan we als Sportservice samen met NOC*NSF één-op één-gesprekken met alle fractieleiders voeren. Samen kijken naar de Brabantse ontwikkelingen en aangeven wat sport daaraan kan bijdragen. Datzelfde gaan we na de verkiezingen doen tijdens een trenddebat met vertegenwoordigers van provincie, sport, bedrijfsleven, onderwijs en gezondheid. Dat gebeurt in klein comité en het debat is ook niet openbaar, maar het zijn allemaal manieren om sport 'in the picture' te houden.'

Meer informatie

[Sportbeleid binnen provincies](#)

Onderzoeksrapport van het Mulier Instituut (oktober 2014), dat onder meer inzicht geeft in de veranderingen in het sportbeleid van provincies en sportraden tussen 2008 en 2013.

[Sportcampagne TeamNL Provinciale Statenverkiezingen 2015](#)

Sportcampagne van NOC*NSF, sportbonden en Sportkracht12 (provinciale sportorganisaties), ondersteund door NISB en Mulier Instituut, om sport een sterke positie in de nieuwe provinciale coalitieakkoorden te bezorgen.

[De zeven kerntaken van de provincies](#) (website Interprovinciaal Overleg)

[PvdA wil 5 miljoen voor sport in Zuid-Holland](#) (website PvdA Zuid-Holland)

[Sportplan Brabant 2016](#) (website Provincie Noord-Brabant)

[Gelderland Sport!](#) (website Provincie Gelderland)

Elders in Nederland

Verwierp de Provinciale Statenvergadering van Groningen op 18 februari [een motie van zes partijen](#) om sport in de provincie naar een hoger plan te tillen. Dit leidde twee dagen later tot een [emotionele reactie van Rob de Waard](#), directeur van het Huis voor de Sport Groningen.

Vroeg voormalig topschaatsster Moniek Kleinsman, CDA-kandidaat voor de provinciale verkiezingen, op 20 februari [aandacht voor een Fit Overijssel](#).

[NISB, 26 februari 2015]

[Auteur: Nelleke Naaktgeboren]